

DE VOGELS VAN NOORDWIJK IN 1915.

OEKOEK. . . koekoek . . . koekoek.

Ik kijk op mijn horloge: precies half drie; ik kruip er uit, spring van de brik af, trek mijn laarzen aan en ga op stap.

's Avonds om zeven uur was ik bij den jachtopziener aangekomen.

Eerst had ik de jonge steenuiltjes bekeken: drie jonge, donzige, hulpeloze diertjes met dichte oogen en scherpe klauwtjes. Om negen uur hadden we de brik met een matras, deken, oliejas en parapluie er in, weggereden en om kwart voor elf was ik er heen gewandeld en er in gekropen. Nachtzwaluw en uil zorgden, dat ik droomde van kikkers en katten. En nu loop ik in mijn ééntje, met hooge kaplaarzen van den opzichter aan, 't bosch door naar 't uilennest.

De koekoek weet van geen ophouden, een nachtzwaluw ratelt heel lang en als hij eindelijk klaar is, begint een uil eens heel op zijn gemak, met knippende oogen, te probeeren, hoe ver hij 't wel kan brengen in de edele miauwkunst.

Verder is 't doodstil; alleen in den polder achter 't huis houdt een kievit schor schreeuwend zijn broedend wijfje gezelschap en een paar scholeksters vliegen, nauwelijks zichtbaar in den bleeken morgenschemer, in altijd grooter wordende kringen boven 't huis, totdat ze eindelijk luid roepend verdwijnen naar zee.

Als ik de jonge steenuiltjes geringd heb, ga ik naar 't duin.

Alles is nog nat van den dauw; heerlijk is het te zien, hoe de konijnen genieten.

Op de oosthellingen beschijnt de zon de doornstammetjes en de kleur daarvan met de parelende dauwdruppels aan de omgebogen helmsprietten, de schaduw, die de doode dorens op de vochtige, bruine zandplekken afwerpen, de lichte onderkanten der konijnen, die zich allemaal languit liggen te zonnen, de daarbij scherp afstekende hollen met een knarsende tapuit er boven, maken zoo'n prachtig effect en zoo'n diepen indruk, dat ieder er verrukt voor moet staan.

Zoo'n helling zie je honderdmaal; honderdmaal loop je er langs, er over zonder iets te zien; den honderd-en-eersten keer kom je er weer en staat versteld.

Ook met ondergaande zon is 't soms buitengewoon interessant en indrukwekkend is 't duinlandschap, wanneer een dikke laag sneeuw den grond bedekt en een troep van om de duizend lijsters of kramsvogels door storm en sneeuw naar 't Zuiden trekt, aldoor roepend, om bij elkaar te blijven en elkaar te kunnen vertellen, dat na zoo en zooveel kilometer een heel groote vallei komt met kardinaalshoedjes, hooge doornige meidorens en een paar oude sparren om uit te kijken en te rusten.

Maar ik ga heelemaal verkeerd.

Mijn steenuiltjes zijn geringd en nu ga ik naar 't duin, eerst even aan bij kievit en scholekster, door 't denneboschje op den hoek langs vlaamsche gaai

en grauwe lijster, voorbij de takkenschelf met 't hermelijnenpaar en dan met een boog de dorens door, den slootkant langs, 't weiland over naar den jacht-opziener, waar een kop thee op je wacht.

Zoo zie je interessante dingen.

De kievit, die ik hier bedoel, had een abnormaal ei. Als de kleur niet zoo echt kievitachtig was geweest, had je 't voor een buikig kempfaanei kunnen verslijten en een nestenzoekertje had 't een onervaren vriend misschien wel voor een dubbeltje kunnen versjacheren, zonder dat de vriend 't ooit te weten was gekomen. Maar gelukkig voor 't kievitenpaar was ik geen nestenzoeker en ik liet 't dus kalm liggen met de punt naar 't midden.

Ik ben anders wel benieuwd, of 't jong uit zoo'n ei net zoo flink uitkomt als andere kievitjes, zelfs of 't altijd uitkomt; 't eerste is natuurlijk altijd lastig na te gaan.

Een kneuenei, dat ik had, ook abnormaal, bleek onbevruucht te zijn. Jammer genoeg had ik geen tijd, om den kievit in de gaten te houden en toen ik ongeveer drie weken later terugkwam, was niets meer te vinden, wat trouwens wel te verwachten was geweest.

Dat onbevruichte kneuenei was buitengewoon klein, misschien nog geen derde van een gewoon en 't komiekste van al was, 't was topzwaar. Net zoo'n duikelmanneltje, dat je op je vinger kunt laten staan, zonder dat 't omvalt.

Ik heb 't voor de grap meegenomen, er een gaatje in geboord en 't laten uitdrogen en als de duikelmanneltjes ooit nog eens te duur worden, door gebrek aan lood, dat noodig is voor den oorlog, kan ik mijn kleinkinderen laten spelen met het kneuenei, dat ik op een mooien Zaterdagavond meenam uit een nest met drie jongen en één aangepikt ei uit de Noordwijker duinen.

't Moet anders wel een kneu zijn geweest, die van variaties hield, want zijn nest lag ook niet als van een gewone kneu in de ruigte om een dorentje, of in het dorentje zelf, maar 't was ingebouwd in den kant van een aardappelveldje en 't lag onder een klein bosje tulpenblaren, die daar waren neergegoid.

Als de blaren, wegwoeien of als er een nestenzoekertje langs kwam en er per ongeluk een schop tegen had gegeven, dan lag 't nest open en bloot als van een leeuwerik of kievit. En omdat kneueneieren er niet op berekend zijn onvindbaar te blijven als leeuwerik- of kievitseieren, zou 't boeltje zoo in de gaten zijn geloopen en van 't komieke kneugezin was hoogstwaarschijnlijk geen snars terechtgekomen.

Over 't algemeen houden kneuen er nog al erg van, maar te nemen wat 't meest voor de hand ligt, trouwens dat doen een boel vogels.

In 't voorjaar leggen ze bij ons bijna altijd onder de dorentjes in de ruigte; een enkele, die een geschikt scheefgewaaid sparretje vindt, ziet dan heel triomfantelijk op de rest neer, maar dat zijn er maar weinig. Ook vond ik die voorjaarskneuen wel aan 't eind van een tunneltje in den kruipwilg en tweemaal één, die zich tevreden stelde met een pol helm.

De zomerkneuen leggen liever boven in de doorns en zien dan met groote verachting neer op hagedissen, padden en kikkers e. d. waar ze bij hun eerste broed misschien wel een heel klein beetje bang voor waren, al willen ze daar nu natuurlijk niets van weten, da's te begrijpen. Daaronder zijn weer allerlei uitzonderingen, maar die moet ieder zelf maar vinden.

In kneueneieren is minder verschil, alleen moeten liefhebbers eens probeeren, of deze regel niet toe te passen is. 't Zou aardig zijn, als hij te gebruiken was: Eieren met scherpe krans zijn van jonge vogels, hoe minder scherpe krans

Nest van de kneu.

hoe ouder vogels en de alleroudste leggen de spierwitte eieren, die dan ook 't grootst zijn.

Ik ben nu toch zoo afgedwaald; nu zal ik er maar mee doorgaan.

Komt 't meer voor, dat roodborsttapuiten effen blauwe eieren leggen? In mijn eerste nest van dit jaar lagen 5 eieren, waar geen stip op te bekennen was. 't Derde had er maar 3, die op 't eerste gezicht effen donkerblauw leken. maar als je ze heel goed bekeek, zag je uiterst fijne, haast onzichtbare stipjes, gelijkmatig over 't heele ei verdeeld. De stipjes waren roodbruin.

Dan hadden we een reigersnest boven in een den aan 't water. 't Dier zat er prachtig en rustig en ik denk, dat 't wijfje er bij het bouwen nooit aan zal hebben gedacht dat na een tijdje, als ze kalm zat te broeden, een waag-

halzige jongen 't in zijn hoofd zou krijgen, om eens bij d'r te komen kijken, eerst den kaarsrechten stam langs met een paar stompen van afgeknapt takken en dan over den dwarsarm voortgeschoven om in 't nest te kunnen zien.

En toch gebeurde wat ze nooit had gedacht, de waaghalzige jongen kwam, keek er in en zag vijf mooie blauwe eieren.

Natuurlijk kwamen nu na een tijdje twee andere jongens, die er van hadden gehoord en de dapperste, jongste en dunste aanvaardde de tocht, belandde veilig en wel in de kroon, bracht vier eieren en één kwakend jong een kort bezoek en klauterde toen weer onder grooten angst van den vriend beneden naar omlaag, waar hij den vriend omtrent 't geziene inlichtte.

En na een tijdje, toen de reigertjes allemaal erg hard kwaakten, wandelden de twee laatste vrinden met een derden vrind er heen; de derde vrind met ringetjes in zijn zak kwam ook, al was 't na een heelen tijd, veilig en wel bovenaan, ringde drie jonge reigertjes (de vierde was nog te klein en de vijfde is nooit te voorschijn gekomen) en klauterde, nadat hij ze allemaal nog eens goed had opgenomen, terug naar den beganen grond. Hieruit blijkt dus, dat de reiger vijf eieren had, terwijl hij er, volgens „'t Vogelboekje” en Schlegel maar vier legt. Ook waren de dieren voor een reiger zeer zindelijk: van vischresten, rotte paling, hoopen vuil e.d. was geen spoor te vinden; alleen hier en daar een plekje vuil. Ook dachten de oude dieren er niet aan, hun kinderen te verdedigen; wel vlogen ze in grootere of kleinere kringen boven den boom rond.

Ik herinner me niet meer, of ze daarbij schreeuwden; ik geloof dat alles doodstil was, behalve wanneer ik zoo nu en dan wat tegen mijn vrinden zei. Mijn vrind beweert dat ze 't eerste kwartier lawaai maakten, maar dan kregen ze daar genoeg van en zwegen. Dat was er te zien van een reigerpaar, maar er is meer voor een nestenzoeker.

JAN VERWEY.

Wordt vervolgd).

POPULIEREN.

I.

TOEN Vondel op zijn 84ste jaar nog de vertaling der „Herscheppinge” van Ovidius uitgaf, maakte hij voor Nederlandsche lezers een schat van planten- en dierenmythologie toegankelijk, dien ieder, die belang stelt in de natuur, eigenlijk moest lezen. Immers, al ligt de kracht dier verhalen niet juist in hun natuur-historische waarde, ze geven ons op onze omzwervingen door bosch en veld zóóveel nieuwe stof tot opmerken, dat zelfs de meest verstokte stadsmensch, na lezing dezer „Metamorphosen” zeker eens een wandelingetje aan den buitenkant der wallen gaat maken, om bijv. het riet te zien, waarin de bronmaagd Sirinx veranderde, toen ze achter-